

III

(Ettevalmistavad aktid)

EUROOPA KESKPANK

EUROOPA KESKPANGA ARVAMUS,

20. aprill 2016,

seoses ettepanekuga, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust, millega muudetakse määrust (EL) nr 806/2014, et luua Euroopa hoiuste tagamise skeem

(CON/2016/26)

(2016/C 252/01)

Sissejuhatus ja õiguslik alus

20. jaanuaril 2016 sai Euroopa Keskpank (EKP) Euroopa Liidu Nõukogult taotluse esitada arvamus seoses ettepanekuga, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust, millega muudetakse määrust (EL) nr 806/2014, et luua Euroopa hoiuste tagamise skeem⁽¹⁾ (edaspidi „ettepanek määruse kohta“). 1. veebruaril 2016. aastal sai EKP Euroopa Parlamendilt taotluse esitada arvamus seoses ettepanekuga määruse kohta.

EKP arvamuse andmise pädevus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 127 lõikel 4 ja artikli 282 lõikel 5, kuna ettepanek määruse sätted mõjutavad Euroopa Keskpankade Süsteemi kaasabi finantsüsteemi stabiilsusega seotud poliitika tõrgeteta teostamises, millele osutab aluslepingu artikli 127 lõige 5, ja EKP ülesandeid, mis on seotud krediidi-asutuste finantsjärelevalve poliitikaga, millele osutab aluslepingu artikli 127 lõige 6. EKP nõukogu on käesoleva arvamus vastu võtnud kooskõlas Euroopa Keskpanka kodukorra artikli 17.5 esimese lausega.

1. Üldised märkused

- 1.1. Euroopa hoiuste tagamise skeem (EDIS) on oluline kolmas samm pangandusliidu väljakujundamises ühtse järelevalvemehhanismi ja ühtse kriisilahenduskorra kõrval. Kuna vastutus ja kontroll peavad olema kooskõlas, on Euroopas hoiustajatele ühtse turvavõrgu loomine loogiline täiendus pangandusjärelevalve ja kriisilahenduse vastutuse suurendamisele Euroopa tasandil. Täielikult rakendatud ühtse järelevalvemehhanismi ja kriisilahenduskorraga ei kontrolli riikide ametiasutused enam suurt osa põhielemente, mis määravad väljamaksete vajaduse riigisisese hoiuste tagamise skeemi alusel kindlustatud hoiustajatele või kriisilahenduse rahastamiseks. Seega peab piisavate rahaliste vahendite tagamise vastutus kindlustama hoiustajate usalduse ning sellega saavutatud finantsstabiilsus tuleb viia samale tasandile ja üle anda EDISile. Ettepanek määruse kohta järgib viie juhi aruande⁽²⁾ soovitusi, milles tehti ettepanek EDISi loomiseks. Aruandes juhiti tähelepanu, et pangandussüsteem saab olla täielikult ühtne ainult siis, kui usaldus pangahoiuste turvalisuse vastu on liikmesriikides võrdne. EDISi eelis tuleneks riski hajutamise vahel ja šokkide talumise tõenäosus oleks suurem, kuna riskid on hajutatud suurema kogumi finantseerimisasutuste vahel ja üksikud väljamaksejuhtumid kahjustaksid süsteemi võimekust vähem.
- 1.2. EKP jagab täielikult komisjoni seisukohta, et hoiuste tagamise ühtne süsteem on pangandusliidu vajalik kolmas samm ning et täiendavalt tuleb suurendada hoiustajate kaitset ja kindlustada finantsstabiilsust, mis tõhustaks majandus- ja rahaliitu⁽³⁾.

⁽¹⁾ COM(2015) 586 final.

⁽²⁾ Viie juhi aruanne „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“, 22. juuni 2015, avaldatud komisjoni veebilehel www.ec.europa.eu

⁽³⁾ Vt EKP Euroopa 2016. aasta finantsintegratsiooni aruanne, viie presidendi 22. juuni 2015 aruanne „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“, avaldatud komisjoni veebilehel www.ec.europa.eu, Marjolini loeng Mario Draghi (EKP president) poolt Euroopa raha- ja finantsfoorumi (SUERF) konverentsil, mille korraldas Deutsche Bundesbank Frankfurdis 4. veebruaril 2016, ja Mario Draghi (EKP president) kõne EKP pangandusjärelevalve foorumil Frankfurdis 4. novembril 2015, mõlemad avaldatud EKP veebilehel www.ecb.europa.eu

- 1.3. EKP toetab ka ettepanud määrusega kehtestatavat järkjärgulist korda osalevate hoiuste tagamise skeemide solidaarse kindlustuse suurendamiseks, et lõpptulemusena saavutada hoiuste tagamise ühtne süsteem, mis vähendaks seost panga ja tema asukohariigi vahel.
- 1.4. Kokkuvõttes toetab EKP ettepanud määrusega selge (aja)kava seadmist selgelt sätestatud ja piiratud hulga üleminekumeetmetega tervikliku EDISi saavutamiseks. Seetõttu tuleks edasi- ja kaastagamise etappe võtta üleminekuna täielikule tagamisele, mis peaks algama 2024. See järkjärguline lähenemine võtab arvesse täiendava arengu vajadust muudes pangandusliidu valdkondades ning majandus- ja rahaliidus tervikuna. Lisaks on selle lähenemise eesmärgiks tagada piisav aeg eelsissemaksete kogumiseks pangandusliidus enne täieliku tagamise etapi algust. Lõpetuseks, osalevate hoiuste tagamise skeemidega seotud krediitiasutuste võrdne kohtlemine osamaksete määramisel tagatakse, võttes arvesse asutustele omast riski võrreldes muude pangandusliidu krediitiasutustega. EDISi usaldusvääruse suurendamiseks ja tulemuslikult pankade ning riikide vaheliste seoste vähendamiseks tuleb hiljemalt täieliku tagamise etapi alguses luua eelarvенеutraalne ühine avalik kaitsemeede.
- 1.5. Samas on hästi toimivaks pangandusliiduks vaja EDISi asutamisest enamat. Komisjoni teatis „Pangandusliidu väljakujundamise poole”⁽¹⁾ osutabki mitmele meetmele, mis veelgi vähendaksid pangandussektori ja võrdsete tingimuste riske. Selles osas rõhutab EKP Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/49/EL⁽²⁾ täieliku ja õigeaegse rakendamise tähtsust, mis on EDISi vajalik eeltingimus, ning soovib asjaomastel liikmesriikidel seda kohustust täita võimalikult kiiresti⁽³⁾. EKP toetab täielikult kõiki muid komisjoni teatises sätestatud riski vähendamise meetmeid. Neid meetmeid tuleb edendada paralleelselt EDISi asutamisega mitte ainult võrdsete tingimuste tagamiseks, vaid ka finantslõimumise edendamiseks. Samas võib lahendus, mis seab ühelt EDISi etapilt järgmisele ülemineku tingimuseks riskivähendamise edenemise, kaasa tuua viivituse. Juhul kui antakse toetus tingimuslikule etappide kaupa EDISi rakendamisele, tuleb eelnevalt täpselt määratleda riskivähendamise eesmärgid, mis oleksid kontrollitavad, reaalselt saavutatavad ja õiguslikult seotud EDISi ettepaneku etappide vaheliste üleminekutega. Selleks, et EDISit mitte määramatult edasi lükata, peavad eesmärgid sisaldama pangandusliidu täiendavaks tugevdamiseks vajalikke tähtsaimaid elemente. Selles nimekirjas peaksid olema küsimused, millel on selge sisuline seos EDISiga, ja need ei tohiks hõlmata toimuva arutelusid, mille ajakava ei ole selge.
- 1.6. Lõpetuseks, EKP leiab, et mõjuhindamine on põhjendatud ettepaneku enamiku tähtsate elementide osas, võttes arvesse ettepanud määrust ja selle koostoimet liidu õigusaktidega, eelkõige direktiiviga 2014/49/EL, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/59/EL,⁽⁴⁾ samuti ühtse kriisilahendusnõukogu (edaspidi „kriisilahendusnõukogu”) rolli võrdluses praeguste riigisiseste hoiuste tagamise skeemide otsuseid tegevate organi rollidega.

2. Konkreetsete märkused

2.1. Ettepanud määruse eesmärk

EKP toetab ettepanud määruse eesmärki, milleks on kooskõla direktiiviga 2014/49/EL ja selle põhimõtete ja reeglite täiendamine⁽⁵⁾. Hoiuste tagamise skeemi põhiülesanne on direktiivi 2014/49/EL kohaselt „hoiustajate kaitsmine krediitiasutuse maksejõuetuse tagajärgede eest”⁽⁶⁾. Ettepanud määrus reguleerib õigussuhet EDISi, hoiuste tagamise fondi ja hoiuste tagamise skeemi vahel, säilitades riigisiseste skeemide täieliku vastutuse hoiustajate hüvitiste eest. Selles osas peab EKP vajalikuks, et ettepanud määruse tekst sätestaks selgelt, et ka EDISi eesmärk on tagada kõrgeimal tasemel hoiustajate kaitse pangandusliidu liikmesriikides.

⁽¹⁾ COM(2015) 587 final.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/49/EL, 16. aprill 2014, hoiuste tagamise skeemide kohta (ELT L 173, 12.6.2014, lk 149).

⁽³⁾ Euroala liikmesriigid, kus ülevõtmine ei olnud veel toimunud, pidid selle ülesande lõpule viima 2016 esimese kvartali lõpuks.

⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/59/EL, 15. mai 2014, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

⁽⁵⁾ Vt ettepanud määruse põhjendus 15.

⁽⁶⁾ Vt direktiivi 2014/49/EL põhjendus 14.

2.2. EDISi kohaldamisala

EKP toetab ettepanekut kohaldada määrust kõikide pangandusliidus direktiivi 2014/49/EL⁽¹⁾ alusel osalevates liikmesriikides ametlikult tunnustatud hoiuste tagamise skeemide suhtes, st seaduse alusel tegutsevad hoiuste tagamise skeemid, lepingu alusel tegutsevad hoiuste tagamise skeemid ja asutuste kaitseskeemid ning nendega seotud krediidasutused. Kõik EDISi ressursidele juurdepääsu omavad krediidasutused peavad siiski juhinduma ja olema järelevalve all Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013⁽²⁾ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL⁽³⁾ alusel. See oleks täielikult kooskõlas viie presidendi aruande soovitusel, mille kohaselt peab EDISi kohaldamisala kokku langema ühtse järelevalvemehhanismiga ja et riskipõhiseid tasusid peavad maksma kõik liikmesriikide osalevad pangad. Reaalselt saavutab hoiustajate usalduse võrdse taseme kogu pangandusliidus ainult kõikehõlmav ühtne hoiuste kaitse kord, mis väldiks turu killustatust ja konkurentsi moonutatust.

2.3. EDISi juhtimine

EKP toetab EDISi juhtimist kriisilahendusnõukogu poolt. See on oluline, et EDISit haldaks sõltumatu liidu organ, kes oleks kaitstud poliitiliste mõjutuste eest ja tagaks võrdsetel tingimustel hoiuste tagamise fondi juurdepääsu kõikidele hoiuste tagamise skeemidele. Kriisilahendusnõukogu puhul võiks eeldada sünergia samaaegselt kriisilahendus- ja hoiuste tagamise fondi haldusest, eelkõige seetõttu, et kasutada saab kriisilahendusülesannetega ühtse kriisilahendusfondi haldusega kogunenud ekspertteadmisi. Tõhususe kasu võib saavutada seetõttu, et mõlema fondi haldamine ja investeerimine tugineb samalaadsele oskusteabele ja ekspertteadmistele. Samas võib uute ülesannete tulemuslik täitmine vajada kriisilahendusnõukogule täiendavate ressurside andmist (vt. punkt 2.9). Kriisilahendusfondi ja hoiuste tagamise fondi ressursid peaksid olema selgelt märgistatud nendel konkreetsetel eesmärkidel, et vältida hoiuste kaitse ressurside võimalikku segunemist või tarvitamist kriisilahenduse eesmärkidel.

EKP toetab ettepanekut korraldust, mille puhul EKP-l on õigus määrata kriisilahendusnõukogu koosolekutel, sh EDISi täiskogu ja ühine täiskogu, osalemiseks alaline esindaja.

Lõpetuseks, EKP toetab asjaolu, et EDISi otsuseid tegevate organite liikmeteks on ainult riikide kriisilahendusasutused või määratud asutused. EDISi täiskogul ei ole otseselt kaasatud ükski riigisisest hoiuste tagamise skeemi haldav erasektori üksus. EKP toetab seda piirangut ja juhib tähelepanu, et mõiste kohaselt direktiivi 2014/49/EL artikli 2 lõike 1 punktis 18 võivad kriisilahenduskollegiumides osaleda ainult määratud ametiasutused. Kuna mõnedes liikmesriikides kuuluvad hoiuste tagamise skeeme haldavad erasektori üksused pangandusliitudele, kes seega saavad juurdepääsu nende konkurentideks olevate pankadele konfidentsiaalsele teabele, võib see tekitada tõsisid ärisaladuse konfidentsiaalsuse probleeme.

2.4. Likvideerimise kulude minimeerimine ja kontroll EDISi kasutamise üle

Võttes arvesse kriisilahenduskorda, mille puhul direktiiv 2014/59/EL selgelt sätestab, et kriisilahendusasutused peaksid kriisilahenduskulusid minimeerima ja vältima väärtuse vähenemist, peaks likvideerimise eest vastutavatel asutustel samuti olema üldine eesmärk likvideerimiskulusid minimeerida, samas tagades hõlmatud hoiuste ja nendega seotud hoiuste tagamise skeemide kahjumi minimeerimise. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleks lubada likvideerimise eest vastutavatel asutustel eraldada raskustes oleva krediidasutuse hõlmatud hoiuste portfell koos teatavate muude varadega ja kanda see üle erasektori ostjale. Selline ostu või omandamine tehinguliik võib paljudel

⁽¹⁾ Vt ettepanek määruse artikli 1 lõiget 3, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 806/2014, 15. juuli 2014, millega kehtestatakse ühtne kriisilahenduskord, luuakse ühtne kriisilahendusfond ja muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 225, 30.7.2014, lk 1), artiklit 2; vt ka direktiivi 2014/49/EL artikli 1 lõike 2 punkte a, b ja c ning artikli 2 lõiget 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 575/2013, 26. juuni 2013, krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta, (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2013/36/EL, 26. juuni 2013, mis käsitleb krediidasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnustatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

juhtudel olla hoiuste tagamise skeemile odavam kui tagatud hoiuste väljamaksmine likvideerimisel. Samuti tuleb ettepanud määruse tekstis määratleda, kas EDISi rahalisi vahendeid saab kasutada alternatiivsete meetmete kasutamiseks, mis on sätestatud direktiivi 2014/49/EL artikli 11 lõikes 6. Kuna likvideerimismenetluse läbiviimise viis on keskse tähtsusega hoiuste tagamise skeemi (samuti EDISi) vahendite kokkuhoiul, on oluline, et kriisilahendusnõukogul oleks riigisisises likvideerimismenetluses teatav kontroll. Seega, tõenäosuse korral, et vajalikud on EDISi vahendid, peaks kriisilahendusnõukogul olema likvideerimismenetluses osalemisõigus, sarnaselt määrusele (EL) nr 806/2014, mille kohaselt asub kriisilahendusnõukogu riigisisese kriisilahendusametuse asemele, kui kasutatakse kriisilahendusfondi vahendeid. See tagab, et kontroll likvideerimismenetluse üle on kooskõlas hoiuste kaitsega seotud vastutusega.

2.5. Riskipõhised osamaksed

EKP toetab eriti asjaolu, et ettepanud määrus võtab pangandusliidus kasutusele kaastagamise etapi riskipõhiste osamaksete arvestuse metodoloogia ning et kriisilahendusnõukogu peab määrama iga krediidasutuse osamakse taseme võrdluses kõikide muude osalevate krediidasutustega. See on oluline, et tagada osamaksete õiglane jaotus ja EDISi rahastamine kindlal alusel. Riskiaste määratakse kooskõlas ettepanud artiklis 74c sätestatud kriteeriumidega⁽¹⁾. Määramisel võetakse arvesse konkreetse asutuse riski võrrelduna kõikide muude pangandusliidu krediidasutustega. Nende riskide võrdlemine pangandusliidu üleselt ja vastavate osamaksete kohandamine selle põhjal aitab luua õige motivatsiooni äriotsusteks ja piirata parasiitlust ja moraalariski. See on oluline probleemide vähendamisel, et mõned pangandussektorid võiksid olla „subsideeritud” muude pangandussektorite arvel.

Oluline on kaaluda, kas ja millisel määral peaks osamaksete taseme määramise riskipõhine meetod kajastama tõenäosust, et krediidasutus peaks kasutama hoiuste tagamist, eelkõige tõenäosust, et tema suhtes tuleks alustada likvideerimist, mitte kriisilahendust.

Lisaks sellele tuleks õiguskindluse tagamiseks ettepanud määruses käsitleda, kuidas kasutatakse osamakseid, mida mõned liikmesriigid on kogunud tagatud hoiuste miinimumnõuet 0,8 % ületavas määras.

2.6. EKP roll ex ante osamaksete kogusumma määramisel iga osaleva hoiuste tagamise skeemi jaoks

EKP toetab ettepanud määruse sätestust, et kriisilahendusnõukogu konsulteerib EKPga ja riikliku pädeva asutusega kord aastas edasi- või kaastagamise kehtivusperioodi kestel enne iga hoiuste tagamise skeemi jaoks *ex ante* osamakse määramist, mida ta võib nõuda selle hoiuste tagamise skeemiga seotud krediidasutustelt. Need regulaarsed konsultatsioonid tunnustavad järelevalveasutuse ekspertteadmisi asutuste riskisuse hindamisel ja võimaldavad EKP-l ja riiklikel pädevatel asutustel tagada, et osamaksete arvutamise ja kogumise kord ei halvenda makseid tegeva krediidasutuse tegevuskindlust.

2.7. Juurdepääs vahenditele

EKP toetab ettepanud määruse nõuet kasutada vahendeid mitte ainult väljamakseteks, vaid ka kriisilahenduse puhul kõigis kolmes EDISi etapis. See on oluline kriisilahenduse lihtsustamiseks ning mitmete maksejõuetute või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävate pankade puhul võib see olla avalikes huvides ja seega eelistatum lahendus kui maksejõuetus. See on kooskõlas direktiiviga 2014/49/EL ja määrusega (EL) nr 806/2014, mille kohaselt peab hoiuste tagamise skeem vastutama hõlmatud hoiuste ulatuses, tingimusel et hoiustajatel on juurdepääs oma hoiustele ja kriisilahenduse rahastamises osalemine ei ületa kahjumit, mida hoiuste tagamise skeem oleks kandnud maksejõuetuse korral.

Siiski peab ettepanud määrus selgelt sätestama, kas hoiused üle 100 000 euro, mida kaitstakse ajutiselt kolmest kuni 12 kuuni asjaomase liikmesriigi seaduste kohaselt kooskõlas direktiivi 2014/49/EL artikliga 6, tuleks EDISis hõlmata.

⁽¹⁾ Need on: a) asutuse kahjumi kandmise võime; b) asutuse võime täita oma lühi- ja pikaajalisi kohustusi; c) asutuse rahastamisvahendite allikate stabiilsus ja mitmekesisus ning tema koormamata likviidsed varad; d) asutuse varade kvaliteet; f) asutuse varade koormatuse tase.

2.8. EDISi kohustused hoiuste tagamise skeemi ees osalise ja täieliku tagamise etappidel

EDISi asutamine lihtsustab hoiuste tagamise skeemi juurdepääsu täiendavatele rahalistele vahenditele, esialgu edasi- ja kaastagamise kaudu; sellel eesmärgil kogutakse vahendeid hoiuste tagamise fondis järkjärguliselt. Hiljemalt 2024 tuleb kõik hoiuste tagamise skeemidega seotud krediitiasutuste osamaksed suunata otse EDISi hoiuste tagamise fondi. Samas, direktiivi 2014/49/EL kohaselt peaksid riikide skeemid, mitte EDIS või hoiuste tagamise fond, jääma vastutavaks hoiustajate hüvitamise nõuete osas. Seetõttu peaks ettepanud määrus selgelt sätestama, et täieliku tagamise etapis peab EDIS või hoiuste tagamise fond täitma kõik vahendite vajadused, mis on seotud hoiustajate nõuetega, pärast riigi hoiuste tagamise skeemi poolt teavitatud sündmust kooskõlas artikli 41h lõikega 2. EKP arusaama kohaselt on see kohustus EDISi jaoks kavandatud artikli 41h lõikes 1, mille kohaselt „peab Euroopa hoiuste tagamise skeem tagama osaleva hoiuste tagamise skeemi täielikult”. Samas peaks selget õiguslikku kohustust täpsustama artikli 41m lõikes 2, et tagada, et kavandatud pro-rata väljamaksmine mitmete samaaegsete väljamaksesündmuste korral puudutab ainult kohehelt kättesaadavate rahaliste vahendite jaotamist, st EDIS ei vabane kohustusest hoiuste tagamise skeemi ees katta kõik hoiuste tagamise skeemi kulud pärast ex post osamaksete kogumist ja/või juurdepääsu alternatiivsetele rahastamisvahenditele. Veelgi tähtsam on, et sama õiguslik kohustus (kuigi see on piiratud konkreetse kaaskindlustatud osaga) kehtiks ka EDISi kohustuse osas hoiuste tagamise skeemi ees kaastagamise etapis. See kinnitab eelarvенеutraalse avaliku kaitsemeetme vajadust EDISi osas. Lõpetuseks, vähendada tuleb kriisilahendusnõukogu otsuse tegemise aega kättesaadavate rahaliste vahendite kohta artikli 41m lõike 2 alusel, kuna hoiuste tagamise skeem peab hoiustajatele hüvitise välja maksma seitsme tööpäeva jooksul⁽¹⁾.

2.9. EDISi kattest diskvalifitseerimine

Artikkel 41i kehtestab menetluse hoiuste tagamise skeemi kõrvale jätmiseks EDISi kattest. Selle menetluse kohaselt otsustab komisjon omal algatusel või kriisilahendusnõukogu või osaleva liikmesriigi taotlusel, kas: a) hoiuste tagamise skeem on jätnud täitmata ettepanud määruse või direktiivi 2014/49/EL artiklist 4, 6, 7 või 10 tulenevad kohustused; b) hoiuste tagamise skeem, asjaomane haldusasutus direktiivi 2014/49/EL artikli 3 tähenduses või mis tahes muu vastava liikmesriigi asjaomane asutus on toiminud konkreetse EDISi katte taotluse suhtes viisil, mis on vastuolus Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõttega.

EKP toetab ettepanud määruse sätestust, mille eesmärgiks on tagada, et hoiuste tagamise skeem järgiks oma kohustusi uue raamistiku kohaselt kooskõlas direktiivi 2014/49/EL riigisisese ülevõtmisaktiga. See on oluline parasiitluse ärahoidmiseks ja moraalariski vähendamiseks. Siiski tuleks selle sanktsiooni raskuse tõttu ja võimalike tagajärgede tõttu hoiustajatele kaaluda riigi hoiuste tagamise skeemi diskvalifitseerimist ainult juhtudel, mis on toimepanud rikkumise suhtes proportsionaalsed, ning kohaldada neid pärast seda, kui kõnealune hoiuste tagamise skeem ei ole järginud heastamismeetmeid, mille osas tuleb ettepanud määruses sätestada menetlustähtjad. Rikkumised, mis võivad kaasa tuua diskvalifitseerimise, tuleb õiguskindluse suurendamiseks sätestada täpsemalt. Väiksemate rikkumiste osas tuleks kaaluda muid sanktsioone, näiteks rahatrahvi. Lisaks tuleb diskvalifitseerimise otsuse puhuks kehtestada kohane mehhanism, mis tagaks kõikide tagatud hoiuste kaitse ülima eesmärgi säilitamist mis tahes ajal. See on eriti oluline täieliku tagamise etapil, kui osalevatelt krediitiasutustelt kogutavad osamaksed kantakse üle EDISile, et hoiustajad ei oleks halvemas hoiuste kaitse olukorras, võrreldes sellega, kui nende hoiuste tagamise skeem ei oleks EDISi ja kõiki osamakseid kogutaks riigisiselt.

Selles suhtes võib kaaluda erinevaid lahendusi. Näiteks võib jätta diskvalifitseeritud hoiuste tagamise skeemi osamaksed hoiuste tagamise fondi ja diskvalifitseeritud hoiuste tagamise skeemi diskvalifitseerimise ajal hoiustatud hoiused oleksid endiselt kaetud EDISiga; selle puhul tuleb tagada, et hoiustajatel on vahetu nõue EDISi vastu. Alternatiivse lahendusena võib ettepanud määrus sätestada metodoloogia ja menetluse diskvalifitseeritud hoiuste tagamise skeemiga seotud krediitiasutustelt kogutud vahendite tagasimaksiks sellele hoiuste tagamise skeemile diskvalifitseerimise korral. Kõikide selliste stsenaariumide puhul tuleb sätestada hüvitatavate summade või otseste nõuete rahuldamise ülempiir, mis oleks kooskõlas diskvalifitseerimissätte eesmärgiga. Ettepanud määrus peaks andma selged juhised hüvitamise korra osas, sh ajakava ja hüvitatavate summade arvutamise metodoloogia.

⁽¹⁾ Üleminekusätete kohaselt, mis kaotavad kehtivuse täieliku tagamise etapi alguses.

Metodoloogia puhul võib lähtuda näiteks sellest, mida ettepanud määrus kohaldab hoiuste tagamise skeemile osamaksete tagasikandmise osas, kui lõpetatakse tiheda koostöö korraldus EKP ja euroalaväliste pädevate asutuste vahel ühtse järelevalvemehhanismi raames⁽¹⁾. Samuti peaks asjaomasel ametiasutusel, kui ei valita hüvitise optiooni, olema õigus taotleda kriisilahendusmeetmeteks hoiuste tagamise fondi vahendite kaasamist kooskõlas direktiiviga 2014/59/EL,⁽²⁾ kui on tehtud otsus, kas krediidasutus on maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jääv.

Ettepanud määruse põhjendustest⁽³⁾ tuleneb, et Euroopa Liidu lepingu artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö nõue laieneb kõikidele asjaomastele üksustele, organitele ja ametiasutustele, kes ettepanud määruse kohaldamises osalevad. Siiski võiks õigusselguse huvides märkida artiklis 41 selgelt, et see põhimõte kehtib ka komisjoni ja kriisilahendusnõukogu osas. Samuti tuleks ettepanud määrust täpsustamisel osutada, millal loetakse selle põhimõtte tingimused mittetäidetuks; see annaks piisavad menetluslikud tagatised, tagajärgede prognoositavuse ja väldiks tarbetuid riske finantsstabiilsusele.

Lõpetuseks, artiklis 41i oleks hea sätestada menetlus ja ajakava, mida järgida diskvalifitseerimise otsuse tegemise korral. Selles osas annaks ideid aluslepingu artikli 258 menetlus⁽⁴⁾. Lisaks tuleks selgitada seost artikli 41i diskvalifitseerimise menetluse ja aluslepingu artikli 258 rikkumismenetluse vahel. Selles osas märgitakse, et hoiuste tagamise skeemi diskvalifitseerimine ilma selle hoiuste tagamise skeemiga seotud asutuste osamaksete tagasimakseta oleks automaatselt direktiivi 2014/49/EL artikli 10 lõike 2⁽⁵⁾ rikkumine asjaomase hoiuste tagamise skeemi poolt. Seda põhjusel, et ettepanud määruse artikli 74c lõike 4 kohaselt arvestatakse konkreetse hoiuste tagamise skeemiga seotud krediidasutuste sissemakseid EDISis miinimumsihttaseme all, mida osalev hoiuste tagamise skeem peab täitma direktiivi 2014/49/EL kohaselt. Lisaks peavad teatavaid direktiivi 2014/49/EL artiklite 4, 6, 7 ja 10 nõudeid täitma mitte hoiuste tagamise skeemid ise, vaid liikmesriigid või muud üksused, näiteks seotud krediidasutused.

2.10. Hoiuste tagamise fondi vahendite tagasisaamine

Hoiuste tagamise skeemile hoiuste tagamise fondi poolt ülekantud vahendite tagasisaamise kord väljamaksete puhul on peamiselt seotud riigisisese maksejõuetusmenetluse sissenõudmise edukusega. Selle menetluse pikkus varieerub liikmesriigiti ja võib mõnel juhul olla kauakestev. Artikkel 41q peaks olema täpsem, et kriisilahendusnõukogul oleks teatavaid õigusi riigisiseses maksejõuetusmenetluses, mis tagaks, et kriisilahendusnõukogu õiguslikku positsiooni tunnustatakse kohtute poolt. Samuti tuleb nende õiguste tulemusliku kasutamise jaoks eraldada kriisilahendusnõukogule selle ülesande täitmiseks olulisel hulgal vahendeid.

2.11. Kaitsemeetme korraldus

Ettepanud määrus ei sätesta EDISile eelarveneutraalset avalikku Euroopa kaitsemeetet juhul, kui üks või enam väljamaksesündmust ületavad EDISi kättesaadavad finantsvahendid ja ex post osamakseid või alternatiivset rahastamist ei saa piisavalt kiiresti kasutada, et tagada hoiustajatele õigeaegsed väljamaksed või EDISi õigeaegne osalemine kriisilahenduse korral. Sellest tuleneb, et maksekohustus hoiustajatele EDISi vahendeid ületavas osas pöördub direktiivi 2014/49/EL artikli 10 lõike 9 kohaselt põhimõtteliselt asjaomase hoiuste tagamise skeemi juurde, kuna liikmesriigil on kohustus tagada hoiuste tagamise skeemis piisava alternatiivse rahastamise korraldus, mis võimaldaks saada lühiajalist rahastamist hoiuste tagamise skeemi vastu esitatud nõuete täitmiseks. Seega sõltub kogu süsteemi tulemuslikkus lõpptulemusena riigi kaitsemeetme usaldusvärsusest.

EKP on seisukohal, et ühetaoliselt kõrgel tasemel usalduse jaoks hoiuste kaitse vastu igas olukorras on vajalik EDISi eelarveneutraalne ühine avalik Euroopa kaitsemeetme hiljemalt täieliku tagamise etapis, mis on vajalik ka pankade ning riikide vaheliste seoste tulemuslikuks vähendamiseks. Lõpptulemusena riiklikule kaitsemeetmele tuginemine ei vasta ettepanud määruse eesmärgile tugevdada pangandusliitu pankade ning riikide vaheliste

⁽¹⁾ Vt ettepanud määruse artikli 1 lõiget 5, millega muudetakse muu hulgas määruse (EL) nr 806/2014 artikli 4 lõiget 3.

⁽²⁾ Direktiivi 2014/59/EL artikkel 109.

⁽³⁾ Vt eelkõige ettepanud määruse põhjendus 40.

⁽⁴⁾ Aluslepingu artikkel 258 kehtestab korra, mida komisjon peab järgima, kui ta leiab, et liikmesriik ei täida oma aluslepingutest tulenevaid kohustusi: ta peab asjaoludele andma põhjendatud arvamus, olles andnud asjaomasele liikmesriigile võimaluse esitada oma tähelepanekuid. Kui asjaomane liikmesriik ei järgi arvamust komisjoni poolt määratud tähtaja jooksul, võib komisjon anda asja Euroopa Liidu Kohtusse.

⁽⁵⁾ Direktiivi 2014/49/EL artikli 10 lõike 2 kohaselt tuleb hiljemalt 3. juuliks 2024 saavutada hoiuste tagamise skeemide likviidsete käibevahendite maht vähemalt sihttasemel, milleks on 0,8 % hoiuste tagamise skeemi liikmete tagatud hoiuste mahust.

seoste vähendamisega ⁽¹⁾. EDISi asutamine tugevdab oluliselt pangandusliitu, kuna pakub oluliselt kõrgemal tasemel kaitset suurte kohalike šokkide vastu, kuna hoiuste tagamise skeemidel on juurdepääs EDISi vahendite kogumile. Samas ühise kaitsemeetme puudumise korral ei saaks EDIS elimineerida tegurit, mis mõjutab negatiivselt hoiustajate usaldust, st kahtlusi üksnes riigi kaitsemeetme usaldusvärsuse suhtes. Seega on eelarveneutraalne ühine avalik kaitsemeetme oluline element EDISi usaldusvärsuse tagamisel ja see tuleks järkjärguliselt sisse viia kooskõlas hoiuste kaitse vastastikkuse suurendamisega. Kindla ühise kaitsemeetmega kaasneb üldiselt tugevam EDIS lisaks hoiustajate kindlustundele nõrgema fiskaalpositsiooniga liikmesriikides. Mis tahes selline hoiuste tagamise fondi kaitsemeetme peab järgima eelarveneutraalsuse põhimõtet ja tagama, et mis tahes avaliku sektori vahendid tagastatakse finantssektori poolt ex post osamaksete kaudu. Eelarveneutraalse ühise avaliku kaitsemeetme loomise üks võimalus oleks Euroopa stabiilsusmehhanismi kasutamine.

2.12. Ühtse järelevalvemehhanismiga liituvate liikmesriikide automaatne juurdepääs

Ettepanud määruse põhjendusest 14 ilmneb, et EDISile kavandatakse automaatset juurdepääsu kõikide hoiuste tagamise skeemide poolt, mis on ametlikult tunnustatud ühtse järelevalvemehhanismiga liituvast liikmesriigis. Kuigi kindlasti peaks kehtima kohustus liituda samaaegselt kõikide pangandusliidu sammastega, tuleks kehtestada üleminekumeetmed, et tagada iga hilisemal kuupäeval liituv hoiuste tagamise skeemi sujuv sisenemine. See tagab, et mis tahes liitumine ei pane EDISi rahastule ebakohast koormust. Näiteks kui liikmesriik liitub kaastagamise hilisemas etapis või täieliku tagamise etapis, võib olla mõttekas sätestada hoiuste tagamise skeemi poolt kogutud vahendite (või eelnevalt määratletud vahendite osa) ülekandmine hoiuste tagamise skeemist EDISile ettepanud määruse jõustumisest alates kooskõlas artiklis 41j kavandatud rahastamiskavaga.

2.13. Teabevahetus

Ettepanud määrus tunnustab tõhusa teabevahetuse tähtsust EDISi sujuvas toimimises osalevate ametiasutuste vahel (s.o kriisilahendusnõukogu, määratud asutused, pädevad asutused, sh EKP, ja kriisilahendusasutused) ning soovitatakse vajaduse korral vastastikuse mõistmise kokkuleppe sõlmimist ⁽²⁾. Võttes arvesse selle küsimuse tähtsust ning selle teabevahetuse võimalike takistuste ärahoidmiseks, peaks muutma määruse (EL) nr 806/2014 artikli 34, et selgelt hõlmata hoiuste tagamise skeemid ja määratud asutused organite ja ametiasutuste ringi, kellel on õigus teavet vahetada ja sõlmida vastastikuse mõistmise memorandum selle artikli alusel. Seda võib teha, lisa-des ettepanud määruses uue sätte.

2.14. Tehnilised märkused ja muudatusettepanekud

Teksti redaktsiooni ettepanekud, mille puhul EKP on soovitanud ettepanud määrust muuta, on esitatud eraldi tehnilises töödokumendis koos selgitustega. See hõlmab ka EKP redaktsiooni ettepanekud direktiivi 2014/49/EL muutmiseks. See tehniline töödokument on avaldatud inglise keeles EKP veebilehel.

Frankfurt Maini ääres, 20. aprill 2016

EKP president

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ Vt ettepanud määruse põhjendus 17.

⁽²⁾ Vt ettepanud määruse põhjendus 39.